

1) Gasland vs Truthland: Qui té raó?

Deixo de banda les dues versions amb què em volen convèncer en un o en l'altre reportatge. Faré com la grangera de Pennsilvània i intentaré contrastar almenys una dada (una pàgina no dóna per a més) sobre la fractura hidràulica o *fracking*.

D'una banda, entro a la pàgina web de l'empresa **Shale Gas España** (<http://www.shalegasespana.es/es/>), l'empresa que ha difós a Internet el reportatge que dóna suport a les fractures hidràuliques de gas no convencional. D'altra banda, ensopego amb la **Plataforma Fracking ez Araba** (<http://frackingezaraba.org/>), un grup d'associacions, sindicats, partits polítics, col·lectius i particulars que están directament afectats precisament per l'empresa Shale Gas España. Som-hi.

Shale Gas España dedica un apartat al compromís social i un altre al medi ambient i la seguretat. Pel que fa al compromís social especifica que contracten personal autòcton i s'abasteixen d'equips i serveis locals; i d'altra banda, també es comprometen a assistir (sempre que sigui possible) a sessions informatives amb residents, representants polítics, experts i ONGs per explicar quines són les seves operacions tot abordant assumptes tècnics i mediambientals com la protecció de l'aigua, la qualitat de l'aire, la protecció del paisatge, la conservació dels hàbitats naturals o la possible afecció a la tranquil·litat dels particulars. Aporten dades objectives i comparen els efectes de la fractura hidràulica amb els d'altres energies. Em fixo especialment en els additius químics (0,5%) que es fan servir durant la fracturació i que acompanyen l'aigua i la sorra (99,5%). Asseguren que es fan servir concentracions de màxim dotze additius químics, i afegeixen que aquestes substàncies estan presents en productes de neteja de la llar, cosmètics o aliments, sense especificar quines són exactament.

Entro tot seguit a la pàgina de la **Plataforma Fracking ez Araba**. Em fixo en els documents tècnics que aporten al seu manifest. Hi ha onze documents, tots signats per diverses institucions i organismes. Un d'aquests documents,

preparat pel Bureau d'Administració del Gas i el Petroli del Dept. de Protecció Ambiental, revela en una llista els additius químics: 78 productes fets servir durant els processos de fracturació hidràulica de Pennsilvània.

Darrere doncs d'una única dada d'aquest complex procés d'extracció la balança sembla decantar-se. És clar que hi ha altres motius que la decanten cap a l'altra, de banda... Què fem amb els llocs de treball que generen les extraccions? Què fem si les reserves de gas s'exhaureixen i aquest és l'únic sistema vàlid per allargar-ne les existències? Hauríem de fer un estudi més profund per veure-ho del tot clar (si és que és possible arribar al fons de la qüestió). Però en tot cas, la raó no la tenen uns o altres, més aviat semblen tenir-la els interessos econòmics, que arrossegueu tot el que és bo i el que és dolent cap al mateix pou... això sí, mentre uns i altres perdem el temps intentant trobar-la, aquesta raó.

3) Fracturació hidràulica a Catalunya: hi ha jaciments? Quina és la situació actual?

Busco un mapa de la fracturació hidràulica a Catalunya i entre algunes de les plataformes que hi estan en contra en trobo un a www.ridaurajunts.cat. El mapa assenyalava les diferents zones afectades per les prospeccions que la companyia Shale Gas duu a terme al Principat. Hi ha actualment 10 projectes en marxa, dels quals només 2 tenen el permís concedit (afecten diversos municipis de la Garrotxa, el Ripollès, Osona, el Berguedà i el Bages) i els altres 8 pendents de concessió (afecten municipis del Segrià, la Terra Alta, la Ribera d'Ebre, el Solsonès i de nou el Berguedà, Osona i la Garrotxa). No obstant això, una nota de premsa de la Generalitat de Catalunya amb data del 17 de setembre d'enguany, avisa que "la Generalitat tanca la porta de la fracturació hidràulica i demanarà al ministeri d'Indústria, Energia i Turisme que rebutgi aquells permisos que tramita i que afecten el territori català." En aquest sentit, el conseller d'Empresa i Ocupació, Felip Puig, anuncia que "impulsarà una

modificació legislativa per tal que la fracturació hidràulica no sigui autoritzable a Catalunya."

D'altra banda, actualment hi ha diverses plataformes contràries a les extraccions que per mitjà de la seva pàgina web duen a terme campanyes d'informació, una agenda de mobilitzacions, piulades i altres actes per fer-hi front i buscar l'adhesió del públic, ens privats i grups polítics inclosos. També a les notícies surten reportatges tant en contra com a favor. La sensació és que encara se n'estan estudiant els efectes i que encara pot passar qualsevol cosa.

3.1) Busca 5 lleis que ho poden limitar.

Pel que hem vist, sembla que a hores d'ara encara no hi ha lleis específiques que prohibeixin les fracturacions hidràuliques. Malgrat tot, hi ha diverses lleis de caire autonòmic que es podrien aplicar per intentar limitar-les. Aquí en tenim 5 exemples:

- Llei 23/1983 de política territorial
- Llei 16/2002 de prevenció i control integrat de la contaminació
- Llei 1/2008 d'avaluació d'impacte ambiental de projectes
- Llei 6/2009 d'avaluació ambiental de plans i programes
- Llei 20/2009 de prevenció i control ambiental de les activitats (PCAA)

Totes elles tenen com a característica comuna aconseguir un alt nivell de protecció de les persones i el medi, aspecte que sembla del tot adreçat a, si més no, ser prudents.

4) Fracturació hidràulica d'àmbit estatal: hi ha jaciments? Quina és la situació actual?

El 31 de desembre de 2011 el Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme va publicar un mapa amb els permisos i les concessions de l'Administració i els permisos per Comunitats Autònomes. Es diferencien entre permisos sol·licitats, vigents, suspesos i concessions d'explotació i d'emmagatzematge. Hi ha un bon nombre de permisos vigents d'ambdós àmbits territorials al País Basc, el nord de Castella-Lleó, Astúries i el nord de l'Aragó, i amb menys mesura a la

Comunitat Valenciana, Castella-La Manxa i Andalusia. A les Canàries hi ha els únics permisos que han estat suspesos.

D'altra banda, la situació actual a l'Estat espanyol és semblant a la que es viu a Catalunya pel que fa a plataformes contràries a les extraccions. N'hi ha a totes les comunitats que n'estan directament afectades. També la Generalitat Valenciana sembla disposada a reflexionar sobre l'extracció d'hidrocarburs del subsòl valencià. El secretari autonòmic d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient va reconèixer el 22 d'octubre d'enguany a les Corts que el projecte per aplicar la fracturació hidràulica "pot produir riscos importants", segurament alertat pels ensurts provocats per les accions que s'han dut a terme a les costes del nord de Castelló. Aquest fet xoca amb la determinació del grup polític que presideix el govern, que defensa les extraccions sota l'argument que el dèficit energètic a Espanya aconsella "no renunciar a cap possibilitat econòmica a la Comunitat Valenciana." El projecte ara espera un veredict de la Conselleria d'Indústria, on s'hi estan aportant més documents abans de passar a la Conselleria de Medi Ambient perquè emeti un informe d'impacte ambiental.

5) La fracturació hidràulica a escala internacional. És la solució energètica per al pic petrolíer?

Per tot el que he llegit fins ara m'ensumo que les reserves d'hidrocarburs, les de tots aquests pous repartits arreu del món, també tindran el seu *peak oil* o pic petrolíer, és a dir, tenen els dies comptats. Que sigui tard o d'hora només ho podrem saber si realitzem prospeccions a escala internacional, i per això cal que ens posem d'acord la ciutadania, les administracions i les empreses que hi van al darrere, cosa que encara està en dubte a hores d'ara per motius ambientals d'una banda i per motius econòmics de l'altra. A Europa, per posar un exemple, encara no hi ha una regulació específica sobre aquesta tècnica. Un informe del Parlament Europeu recomana la seva regulació i que es facin

públics els components que s'empren als pous de perforació. De tota manera, busco algun document objectiu que aportí veracitat als meus arguments.

El document és del 28 de gener d'enguany, apareix a la pàgina web <http://www.peakoil.com> i el signa l'ASPO USA (Association for the Study of Peak Oil & Gas USA). Qui millor que els nord-americans per ajudar-me en la recerca, ells que practiquen la fractura hidràulica des del 2002 amb additius químics inclosos (al 1949 ja se'n practicaven amb explosius i sense aigua) i que han augmentat les reserves de gas en prop d'un 40 % en quatre anys.

Després d'abocar un munt de dades econòmiques derivades dels guanys que les fracturacions generen a Wall Street, el document afirma que el gas pot arribar a ser menys accessible (econòmicament parlant) de com se suposa, i que no ha de constituir la base de premisses a llarg termini sobre una nova economia, que no deixa de ser el pal de paller d'aquesta història.

D'altra banda, el cost ambiental sembla que també provoca ressentiment entre els nord-americans, i més d'ençà que està demostrat l'alliberament de gas metà en el procés de fracturació, cosa que fa que es preguntin si la menor producció de CO² alliberat durant la fracturació hidràulica és prou compensatòria. El mateix passa amb l'aigua que es fa servir en aquest procés, disputa contínua entre grangers i les companyies extractores de gas, o la contaminació que pot generar en els aqüífers, fins i tot es qüestiona el cost del trànsit de camions per portar i treure materials de les extraccions i la curta vida dels pous, que després són del tot inservibles i queden com esquelets en el paisatge.

Així doncs, sembla que certament ens cal una solució per alliberar-nos dels efectes del pic petroler i del (futur, sens dubte) "pic del gas", i sigui quina sigui de ben segur que no és gens fàcil —sobretot si parem atenció als interessos econòmics que hi ha al darrere—. Resumint, les extraccions de gas no semblen la solució més idònia per frenar l'ímpetu del pic petroler. ¿I si mentre no trobem una solució millor, i en lloc de veure amb quina rapidesa buidem el dipòsit i ens quedem tan amples, invertim aquest temps d'abundància a promoure el baix consum d'hidrocarburs, a buscar idees i estratègies per allargar-los al màxim possible?